

Priče naj bi videle otroka, da se vzpenja po vrvi, ki je stala v zraku, nato pa izgine... To je kot udarno novico objavil dnevni časopis leta 1890, kasneje so mnogi brezuspešno poskušali izvesti čarovniško točko.

Že več kot eno stoletje krožijo po svetu neverjetne zgodbe, ki izvirajo iz Indije. Gre za iluzionistično točko z vrvjo in dečkom ki izgine. V izvorni izvedbi je bilo to videti tako: na odprtem prostoru fakir vzame dolgo vrv in jo vrže v zrak kjer obstane pokonci, kot da je za nekaj obešena. Fakirjev pomočnik, neki deček, se vzpne po vrvi in ko pride do konca, nenadoma izgine. Fakir ga kliče da se vrne, vendar o dečku ni sledu. Čez nekaj trenutkov povzpne še sam fakir, oborožen z nožem, in tudi on izgine. Potem so začeli iz neba padati razkosani deli telesa. Fakir se spusti z neba, povleče vrv, ostanke telesa pokrije s platnom in, nenadoma čiribu-čiriba - tukaj je deček živ in zdrav. - To bi bila res neverjetna predstava - pravi Peter Lamont, zgodovinar magije in raziskovalec z univerze v Edinburgu.

- Škoda da ni resnična. Za to točko se je prvič slišalo leta 1890 zahvaljujoč pisanju dnevnega lista "Chicago Tribune". Pisec teksta John Elbert Wilkie je kasneje priznal, da je bila to navadna poletna novinarska raca. To kar nikakor ni pričakoval je, da bo ta lažna novica doživela tolikšno slavo. Wilkiev članek iz "Tribuna" prevzeli so mnogi drugi časopisi, tudi tuji, medtem ko so tekst objavljen štiri mesece kasneje, v katerem uredništvo izpodbija to novico, vsi drugi ignorirali. Leta 1904 se je celo pojavila prva domnevna priča, ki je trdila da je z lastnimi očmi videla trik z indijsko vrvjo. Ime mu je bilo Sebastijan Buršet. Ampak takoj ko so mu člani Angleškega združenja za raziskovanje psihičnega začeli postavljati vprašanja, je takoj bilo jasno da ima preveč bujno domišljijo. To je kdo ve kateri primer "nezanesljivosti spomina, ko gre za take stvari", so rekli strokovnjaki.

- Vendar je ta legenda, ki je govorila o neznani in skrivnostni Indiji, točno takšno kot jo je videla kolonialna kultura tistega časa, postala tako znana, da je ni bilo mogoče več pozabiti niti uničiti - pojasnjuje Lamont. - Zaradi tega so nekateri ljudje poskušali razložiti igro z vrvjo s trditvami, da gre za primer masovne hipnoze. Fakir je privedel vse igralce v trans in oni so videli to česar ni bilo. Razlage so bile bolj neprepričljive od same točke, pa so se začele pojavljati prve fotografije v prizadevanju da ovržejo domnevo o masovni hipnozi.

"The Strand Magazine", časopis ki je objavljal pustolovščine Sherlocka Holmesa, je leta 1919 prvi presenetil bralce s fotografijo te "najslavnejše čarovniške točke na svetu". Posnel jo je F.V. Holmes, večkrat odlikovani oficir (ki ni bil v nobenem sorodstvu z znanim detektivom iz zgodb). Po besedah Holmesa, je vrv odvita, vržena v zrak in tam je ostala kot da je trda. Potem se je neki deček povzpел po njej in stal na vrhu. Ravno ko je oficir posnel fotografijo, je deček izginil. "Ne vem kako naj razložim", je bil njegov odgovor.

Zaradi tega so na voljo tudi druge razlage te uganke. V tridesetih letih prejšnjega stoletja je neki nemški iluzionist izjavil, da je vrv pravzaprav bila krinka in sestavljena je bila iz ovčjih kosti, vstavljenih ena v drugo, tako da so sestavljale neke vrste palico po kateri se je deček lahko povzpel. V petdesetih letih se je v še eni razlagi trdilo, da se je točka izvajala v neki dolini. Žica tanka kot las je bila razpeta med dvema hriboma in vrv se je, potem ko jo je fakir vrgel v zrak, pritrdila za to nevidno žico s skrito kljuko.

Predstava se je prikazovala zvečer, deček se vzpenjal po vrvi in izginjal v temi in dimu prižganega ognja. Potem se je fakir, v širokem ogrinjalu, še samo povzpel na vrvi in metal na tla dele udov neke opice, ki jo je prej ubil. Na koncu se je deček skrtil pod ogrinjalo in se spustil skupaj s čarovnikom, tako da je bilo videti, kot da se je pojavil od nikoder.

- Vse te razlage so bile veliko bolj neprepričljive od same točke o kateri se govori - pravi Peter Lamont. - Kdo bi lahko zamenjal kosti ovac z vrvjo? Kje je obstajala žica tanka kot las, ki bi se razpela med dva hriba in držala težo dveh oseb? Vsi so, dejansko, poskušali pojasniti skrivnost, ki je nikoli ni bilo. Fotografije kot je Holmesova niso prikazovale indijske vrvi, temveč nekaj povsem drugega: vzdrževanje ravnotežja na dolgih steblih bambusa, kar se še danes počne v nekaterih krajih Indije in Kitajske. Tam se akrobat opaše z debelo vrvjo okoli pasu, podstavi dolgo bambusovo palico in jo dvigne. Po njej se potem vzpenja drugi moški ki, ko pride do vrha, stoji tako nekaj trenutkov in vzdržuje ravnotežje.

Lamonta je zato, kot raziskovalca, zanimalo kako do lahko različne priče uspele zamenjati običajno igro vzdrževanja ravnotežja in neverjetno točko z indijsko vrvjo. Skupaj z angleškim psihologom Richardom Wisemanom je predpostavil, da obstaja povezava med senzacionalnostjo zgodbe in časom, ki preteče od dogodka do poročanja o njem. Z drugimi besedami, raziskovalci so začeli od dejstva, da pripovedovanje priče s časom postane vse manj prepričljivo.

Zbrali so vsa pričevanja, ki so jih našli v knjigah, študijah in časopisnih tekstih: skupaj 48. Izločili so vsa pričevanja iz druge roke, kot tudi dokumente v katerih ni navedena letnica dogodka ali kateri niso vsebovali podrobnejšega opisa. Preostale dokaze - našli so jih 21 - so razdelili v pet skupin, po stopnji senzacionalnosti. Njihova ugotovitev je, kdo ve koliko krat, potrdila predpostavko o skrajni nezanesljivosti spomina v zvezi s čarovniškimi točkami. Priče iz dokumentacije, ki so jo našli, so dejansko videle stojo na palici, vendar so tekom let dodajali svojim opisom kar so prebrali ali slišali, da se govori. In glej čudež: od tridesetih let naprej ni bilo več nikogar, ki je trdil, da je sam videl točko z vzpenjanjem po vrvi.

Prava skrivnost predstave z indijsko vrvjo se nahaja v naši glavi in tam kljubuje času. Možgani mešajo resnične dogodke katerim so prisostvovali in legende o katerih so slišali da se govori in tako ustvarijo verodostojno zgodbo.

Konec 19. in začetek 20. stoletja je točka z indijsko vrvjo postala tako priljubljena, da so jo nekateri čarovniki začeli obravnavati kot grožnjo poklicu. Zdelo se jim je, da so indijski iluzionisti veliko bolj veščini od kolegov iz zahoda, in so si najbolj znani med njimi prizadevali, da bi odkrili v čem je trik. Šli so celo v Indijo da preučijo guruje in fakirje, očitno brez uspeha. Potem so poslušali točko izvesti v gledališču, z uporabo uteži, ki so si jih sami izdelali. Na žalost, nihče ni uspel: eno je poslušati zgodbe o tej veščini, a drugo poskušati jo izvesti v povsem drugem okolju, kot je oder. Za čarovnike je zaradi tega točka z indijsko vrvjo še danes "največja iluzija kadarkoli oblikovana na svetu", čeprav nikoli ni bila izvedena. Prav tako je ni mogoče razumeti, smatrajo strokovnjaki za to področje: ona je nekaj podobnega kot Sveti gral v čarovniškem svetu.